

VOKABULAIRE

Opgericht in 1917

nieuwsbrief van de Vereniging van Oud-Kweekelingen
van de Kweekschool voor de Zeevaart te Amsterdam

AUGUSTUS 2024 - 29e jaargang nr. 78 - ISSN: 1574-9584

www.vok.nl - redactie@vok.nl

NIEUW VERENIGINGSJAAR 2024-2025

Bij deze VOKabulaire treft u de factuur aan voor de contributie voor het verenigingsjaar 2024-2025. U wordt vriendelijk verzocht vóór 31 oktober aanstaande uw bijdrage over te maken onder vermelding van uw lidnummer! Dit treft u aan op het etiket met uw adres. Natuurlijk kunnen de ereleden, Leden voor het Leven en zij die de contributie al hebben betaald de factuur negeren.

David Burggraaff, penningmeester

Vanuit de zaling van de voormast van de Arendskerk van de V.N.S. tijdens een Afrika-reis, november 1963.

Foto: Fred Klop (jvi 1957)

COLOFON

*Vereeniging van Oud-Kweekelingen van
de Kweekschool voor de Zeevaart
te Amsterdam*

*Opgericht te Amsterdam 1 augustus 1917,
KvK nr. 40532337*

Voorzitter:

S.A. Leffelaar
Floris van Boekhorststraat 1, 3633 CN Vreeland
tel. 0294 23 25 77
e-mail: voorzitter@vok.nl

Secretariaat:

M.E. Jacques
Burgemeester Grothestraat 22A
3761 CM Soest
tel. 035 602 79 79 e-mail: secretaris@vok.nl

Ledenadministratie:

mr. M.W. Zier
Voltastraat 16
1171 BP Badhoevedorp
tel. 020 659 59 92 e-mail: mw.zier@quicknet.nl

Financiële administratie:

D. Burggraaff
Harmoniehof 13
1507 TX Zaandam
tel. 075 670 16 07 e-mail: penningmeester@vok.nl

Redactie:

Anneke Mäkel (redactie@vok.nl); Willem van Rooij;
Klaas Wester; Frans Bönig; Fred Klop,
corrector; Kees Polderman †, webmaster.
VOK-website: www.vok.nl.

Kopij voor het Jaarboekje en VOKabulaire naar:
redactie@vok.nl
p/a Mevrouw A. Mäkel, Amelisweerdpad 16,
1333 SM Almere, tel. 06 27 42 27 26.

Tekst (niet opgemaakt!) en beeldmateriaal in afzonderlijke digitale documenten versturen op cd-r of per e-mail geadresseerd aan redactie@vok.nl.
Handgeschreven of uitgetypte teksten met los beeldmateriaal worden natuurlijk ook verwerkt.

Opmaak & Druk Mes Repro B.V.

Sluitingsdatum kopij:

Voor het oktobernummer van VOKabulaire:
30 september 2024.

Voor het Jaarboekje 2023-2024:
7 januari 2025.

VERENIGINGSNIEUWS

Het bestuur heeft de droeve plicht u in kennis te stellen van het bericht van overlijden van de volgende leden, dit jaar na 1 januari 2024 ontvangen:

L. Egeter (jvi 1959) overleden onbekend
J.J.E.M. Bruyn (jvi 1948) overleden in 2023
D.J. Bakker (jvi 1957) overleden 10 december 2023
H.J. van der Sluijs (jvi 1955) overleden 1 februari 2024
R. van Willigenburg (jvi 1955) overleden 19 februari 2024
J.W. Drost (jvi 1959) overleden 14 maart 2024
W.J.M. Lommerse (jvi 1960) overleden 16 maart 2024
J. Konink (jvi 1955) overleden 28 maart 2024
G. Zeeman (jvi 1952) overleden 18 april 2024
J.J. Wits (jvi 1963) overleden 23 april
J. Burger (jvi 1956) overleden 5 juni 2024
K. Polderman (jvi 1965) erelid, overleden 15 juni 2024
W. Koper (jvi 1959) erelid, overleden 20 juni 2024

Wij betuigen de nabestaanden en naaste dierbaren onze deelneming.

VAN DE VOORZITTER

In een week tijd zijn ons twee ereleden ontvallen. Op 20 juni is, in alle rust, Wil Koper overleden. Hij heeft ervoor gekozen om in besloten kring zijn laatste reis te maken. Alhoewel Wil al een tijd ernstig ziek was, kwam zijn overlijden toch hard aan. Pas op 25 juni bereikte ons het droevige nieuws dat Kees Polderman op 15 juni was overleden en de uitvaartplechtigheid, in besloten kring, al had plaatsgevonden. Dit was geheel onverwachts en bracht een ware schok teweeg. Hij was de steunpilaar voor onze vereniging. In ons Jaarboekje van 2023-2024 komen wij terug met een uitgebreid in memoriam voor beide ereleden.

AGENDA 2024**VOK-GOLFDAG**

maandag 26 augustus

23e VOK-MOTORTOERTOCHT

zondag 8 september

Fred Wijsmuller (jvi 1960) heeft een prachtige tocht uitgezet in de omgeving van Meppel (de Weerribben). Voor het programma en inschrijven zie blz. 10 van deze VOKabulaire.

14e VOK-AUTOTOERTOCHT

zondag 15 september

Klaas Winters (jvi 1974) heeft zich sterk gemaakt voor de organisatie van de 14e VOK Classics on Wheels en een route uitgezet door Noord-Holland, vanuit Bergen aan Zee door Hollands Kroon, via Anna Paulowna naar Den Oever. Voor de echte liefhebbers, houd deze datum vrij in uw agenda en schrijf u in. We rekenen op uw komst. Meer details en inschrijving voor deze prachtige tour vind u op blz. 12 van deze VOKabulaire.

ROEIPLOEG

Het voornemen is de volgende wedstrijden te roeien:

za 31 augustus	Mestreechs Sjoenste (Maastrichts Mooiste) Roeiwedstrijd op de Maas bij Maastricht
za 12 oktober	37e Amsterdamse Grachtenrace
za/zo 2/3 november	32e Muiden-Pampus-Muiden

JAARLIJKSE VOK-REÛNIE:

zaterdag 14 december 2024

Opgave voor de rubriek Agenda naar: redactie@vok.nl

Oproep van de secretaris

Na verzending van VOKabulaire of Jaarboekje ontvangen de penningmeester en secretaris vaak berichten van overleden of verhuisde leden. Daarom een oproep aan eenieder dat nabestaanden er attent op zijn de VOK ook in te lichten of om zelf bij verhuizing dit direct door te geven aan de secretaris. Ook een verzoek aan leden die een overlijdensbericht krijgen van een VOK-lid: geef dit – wellicht ten overvloede – door aan de secretaris.

*Sunset Zuid-Chinese Zee. Wat heb ik toch een alle donders mooi vak.
En die juffrouw in de 2e klas van de lagere school maar zeggen:
'Met naar buiten kijken ga jij later geen geld verdienen.'*
Foto en tekst: Gijs IJssel de Schepper (jvi 1976), kapitein ms Maersk Moscow.

DelfSail 2024

door Hans de Ruiter (jvi 1966)

‘Het grootste evenement van Noord-Nederland. Daar moet je bij zijn’, sprak een Groninger, hem ernaar gevraagd door RTV Noord. Die aanmoediging hadden 318.000 anderen dan ik niet nodig. Dit was de zevende keer dat dit maritieme evenement in Delfzijl georganiseerd werd. Verschillende eerdere edities had ik al eens met veel genoeg bezocht. De directeur van het Eemshotel in Delfzijl informeerde de pers dat de hotels al twee jaar eerder waren volgeboekt.

Wij, mijn vrouw en ik, kozen begin dit jaar voor het schathoes van de borg Ewsum bij het dorp Middelstum, slechts 20 minuten autorijden van Delfzijl. Belangstelling voor het maritieme evenement en die voor Groninger borgen is goed te combineren. Zaterdag 15 juni

is echter niet onze beste keus geweest om het evenement te bezoeken. Een dag eerder had de koningin, in optimistisch wit gekleed, Delfzijl bezocht om daar twee schepen van de Koninklijke Wagenborg te dopen. Een is naar haar vernoemd, de ander naar haar dochter Alexia. Ons lot op zaterdag waren donkere luchten en flinke regenbuien.

Onze wandeling begon langs twee replica's van piratenschepen. Er was een enorme belangstelling voor de bootjes. Wij liepen rustig door, want op een zeer fotogenieke plek viel ons de sleepboot *Holland* op. Het schip komt men wel meer tegen, ook in vreemde wateren. Ik moet dan altijd met enig schuldgevoel aan oud-kwekeling Dick Schouten (jvi 1949) denken. Vol trots vertelde hij eens dat zijn grootvader de *Holland* heeft ontworpen. Dick is zeker zo'n twintig jaar lid geweest van de redactiecommissie. Zijn ouderdom is de oorzaak geweest dat de contactgegevens met hem verloren zijn gegaan. Omdat het Stadsarchief van Amsterdam al enige documenten betreffende Dick heeft vrijgegeven moet Dick inmiddels overleden zijn.

Achter de *Holland* het zeilschip *Dar Młodzieży* (1982), ook in het wit, prachtig afstekend tegen de dreigende lucht. Het is eigendom van de Hogere Zeevaartschool in Gdynia. Vrij vertaald uit het Pools betekent de naam ‘Gift voor de jeugd’. In de rij met schepen langs de kade die volgden: het hydrografische opnemingsvaartuig van de Koninklijke Marine Zr.Ms. *Luymes* en daar weer achter, gebouwd in 1989, voor de Nederlandse

jeugd, de gaffelschoener *Eendracht*. Bijna twintig jaar geleden heb ik vanuit Lissabon een thuisreis mogen meemaken. In de lounge, op een prominente plek, viel mij toen onmiddellijk het schildje van onze vereniging op. Het vermoeden mag dan ook zijn dat er nogal wat oud-kwekelingen, zeker ook als vrijwilliger, op het schip hebben gevaren.

Aan het eind van de kade gekomen begon het flink te regenen. Daar lag de *Máxima*, een dag eerder gedoopt. Een bezoekje aan het schip zou ons niet alleen een prachtige schuilplaats hebben gegeven. Helaas, de bemanning was aan het lunchen en dus werd ons de toegang ontzegd. Op een loopje dan maar naar de tent van Defensie. Met zeer veel anderen waren wij daar wel welkom. Voor de promotie van onze krijgsmacht waren alle vier de onderdelen in uniform aanwezig. Het werd droog en langs de verlaten kraampjes en de lege terrassen liepen we terug naar de uitgang.

Wij waren het terrein nog niet af of de zon brak weer door.

Kranslegging 2024

door Anneke Mäkel (jvi 1978)

Op zaterdag 4 mei om 10.00 uur vond de herdenking plaats bij het Nationaal Monument voor de Koopvaardij *De Boeg* op het Leuvehoofd in Rotterdam waar zoals elk jaar ook de VOK uitgenodigd was een krans te leggen. Dit ter nagedachtenis aan de maritieme slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en in het bijzonder de gevallen oud-kwekelingen in die oorlog, waarvan de namen te zien zijn op het monument op het voormalige Marineterrein Amsterdam, aan de Voorwerf. De kransleggers voor de VOK waren dit jaar namens het bestuur Anneke Makel (jvi 1978) en namens de leden Jim Vink (jvi 1963). De krans was ook dit jaar weer prima verzorgd door een vaste bloemist in Rotterdam en – volgens de kransleggers – de kleurrijkste en mooiste krans van allemaal, in oranje en blauw, zijnde de VOK-kleuren.

Tijdens de gehele herdenking was er muziek te beluisteren van het Nederlands Douane Orkest. Wat veelal niet bekend is of vergeten wordt, is dat de Nederlandse koopvaardij de grootste bijdrage heeft geleverd aan de bevrijding. Nadat Duitsland Polen was binnengevallen in september 1939 en Engeland en Frankrijk Duitsland de oorlog verklaarden, vielen er al Nederlandse koopvaardijslachtoffers terwijl Nederland nog neutraal was. Burgemeester Ahmed Aboutaleb haalde dat ook aan in zijn toespraak, maar eerst, om precies 10.00 uur, werden vier glazen geslagen en vervolgens de vlag halfstok gehesen door twee leden van het Zeekadetkorps Rotterdam.

Hierna volgde de kranslegging namens het gemeentebestuur door de burgemeester waarna het signaal taptoe, de daaropvolgende één minuut stilte en aansluitend het 1e couplet van het Wilhelmus dat door het orkest werd ingezet en door vele aanwezigen meegezongen. Na zijn speech werden twaalf andere kransen gelegd en volgde een toespraak van dominee Helene Perfors van Stichting Protestants Koopvaardijwerk Rijnmond. Hierna werden nogmaals twaalf kransen gelegd. Alle kransen kwamen van verschillende maritieme organisaties, waarvan de VOK er natuurlijk een is. Met dit alles werden de ruim 4100 zeelieden, die hun leven verloren tijdens de Tweede Wereldoorlog, ook dit jaar weer herdacht. Foto's werden gemaakt door de vrouw van onze voorzitter. In de VOKabulaire van augustus 2023 werd er aandacht gevraagd voor het lanceren van de databank, hier nogmaals de website: www.koopvaardijpersoneel40-45.nl/databank. Op naam van een persoon of betreffend schip kan gezocht worden naar gegevens.

nieuwsbrief van de Vereniging van Oud-Kweekelingen
van de Kweekschool voor de Zeevaart te Amsterdam

Zaandam, augustus 2024

Onderwerp: contributie verenigingsjaar 2024-2025

Geachte oud-kwekeling, voorstander of donateur,

Op 1 augustus 2024 is het verenigingsjaar 2024-2025 van de Vereniging van Oud-Kweekelingen (VOK) begonnen. Artikel 9 van het Huishoudelijk Reglement van de vereniging bepaalt (1) dat de jaarlijkse contributie verschuldigd is aan het begin van een nieuw verenigingsjaar, en (2) dat deze moet worden voldaan binnen twee maanden na aanvang van het verenigingsjaar. De jaarlijkse contributie is door de Algemene Ledenvergadering van 14 december 2013 vastgesteld op € 22,-.

Het bestuur roept u daarom op om vóór 1 oktober 2024 een bedrag van € 22,- over te maken op een van de volgende bankrekeningen met de tenaamstelling **Vereniging van Oud-Kweekelingen**:

- ING: NL53 INGB 0000 082583 (vanuit het buitenland: BIC = INGB NL 2A)
- ABN AMRO: NL29 ABNA 0553 023713 (vanuit het buitenland: BIC = ABNA NL 2A)

Graag onder vermelding van uw lidnummer

(dit staat vermeld op het etiket met het verzendadres van uw VOKabulaire).

Verzoeken bij betaling niet de afkorting VOK te gebruiken (wordt door de bankcomputer niet als naam herkend), u kunt wel volstaan met Ver. van Oud-Kweekelingen.

Zoals u bekend heeft de vereniging een tweetal specifieke fondsen ingesteld:

- Het Evenementenfonds ter financiële ondersteuning van in VOK-verband georganiseerde evenementen.
- Het Kaatjefonds voor de financiering van vervangingsinvesteringen in de sloep Kaatje.

Mocht u uw contributieoverschrijving vergezeld willen doen gaan van een bijdrage aan het Evenementenfonds en/of het Kaatjefonds dan verzoek ik u in uw overschrijving te specificeren welk bedrag voor welk fonds bestemd is.

Mocht u bij ontvangst van deze VOKabulaire reeds aan uw contributieverplichting hebben voldaan (bv. als erelid, Lid voor het Leven of bij vooruitbetaling) dan kunt u deze mededeling vanzelfsprekend als niet ontvangen beschouwen.

Nog een dringend verzoek: zou u de secretaris en ondergetekende op de hoogte willen stellen bij een wijziging van uw adres, telefoonnummer(s) of e-mailadres?

met vriendelijke groet,

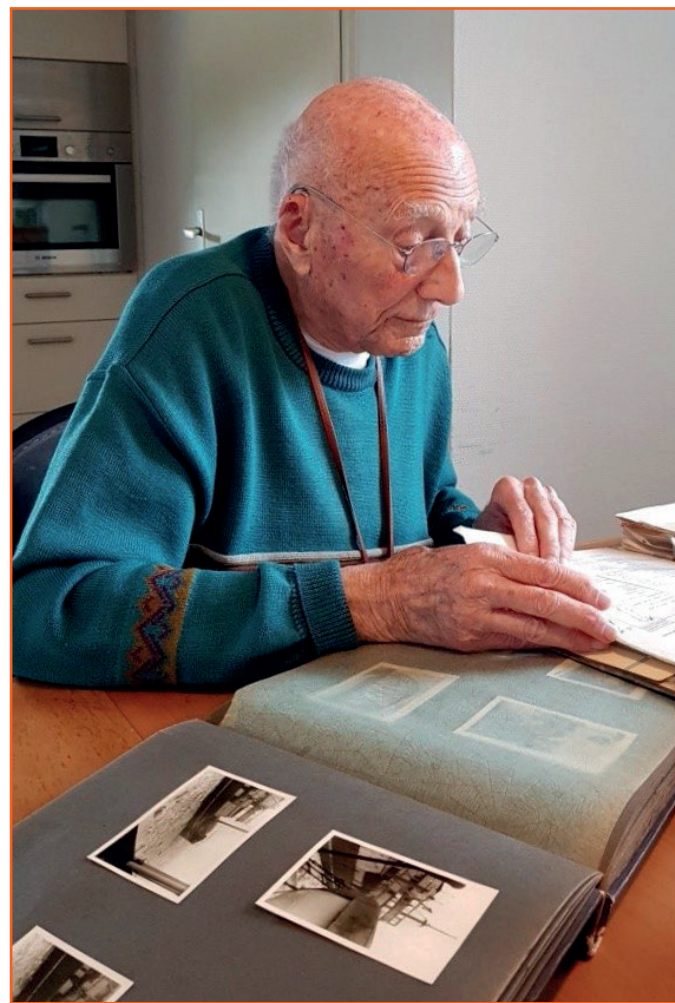
David Burggraaff, penningmeester

Harmoniehof 13, 1507 TX Zaandam
tel. 075 670 16 07, mob. 06-1532 4825, e-mail: penningmeester@vok.nl

Interview met Theo Bruins (jvi 1944)

door Anneke Mäkel (jvi 1978)

Op een zondag in maart werd ik spontaan gebeld door Theo Bruins met het verzoek een interview met hem te houden. Hij bleek het oudste lid van onze vereniging met jvi 1944. Ik maakte meteen een afspraak en op vrijdagmiddag 12 april bracht ik hem een bezoek in Hendrik-Ido-Ambacht. We raakten vrijwel direct in een geanimeerd gesprek over 'Het waarom' hij voor de zeevaart had gekozen.

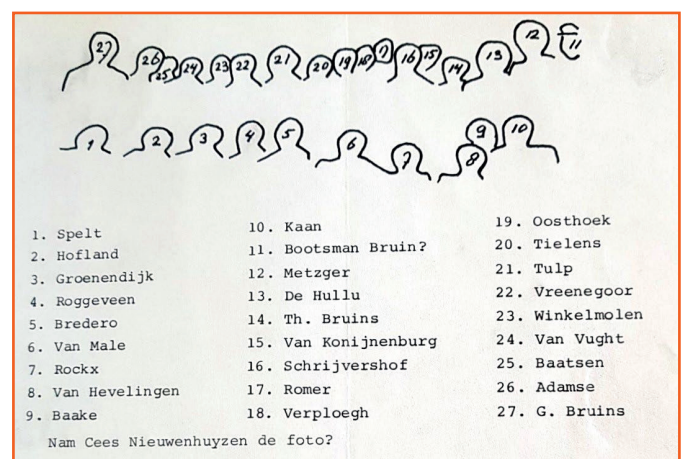

Hij bracht zijn jeugd door in Aalsmeer en had daar een vriend met een zeilboot. Ze deden mee aan zeilwedstrijden op de Westeinderplassen. Het was oorlogstijd en er vielen veel bommen op Schiphol. Op diezelfde plassen werd door aangeschoten Duitse vliegtuigen brandstof geloozd om vervolgens door te vliegen naar de luchthaven vlakbij. Ook kwamen er weleens bommen terecht in de straat waar Theo woonde. In de jachthaven werden motorbootjes verhuurd, vooral aan dagjesmensen uit de stad. Theo en zijn vrienden kregen ook een motorbootje toegewezen en speelden dan voor reddingsboot. Ze moesten aan het eind van de dag

die stadsmensen nog weleens van het water halen. Zo werd langzaam zijn interesse voor de zeevaart gewekt. Zijn ouders waren, door de oorlog, inmiddels straatarm geworden. Nu kwam het gesprek op zijn vader. Die was docent op de plaatselijke Mulo. Hij gaf daar les in verschillende vakken. Of toeval niet bestaat heeft uw interviewer ook anderhalf jaar lesgegeven op, wat heette: de Westplasmavo in Aalsmeer.

Meteen werden de fotoboeken erbij gepakt. Het oude gebouw is er niet meer, maar de school bestaat nog steeds, nu in een modern jasje. Om terug te komen op zijn ouders en de financiën, de opleiding aan de Kweekschool duurde maar een jaar. Hij had HBS-B afgerond en werd toegelaten.

Zijn grootmoeder kwam toen met diploma's van haar grootvader waaruit bleek dat die ook zeevarende was geweest en in de tijd na Napoleon naar de Zeevaartschool was gegaan. Hij had zelfs nog de Franse taal in zijn pakket gehad.

Toen Theo meldde dat hij naar zee wilde was er ook geen verbazing in het gezin. Het zat al min of meer in de genen. Hij was weliswaar ingeschreven (jvi 1944), maar het duurde toch nog een jaar voordat de lessen weer begonnen. Na de zomer van 1945 was het zo-ver. Omdat de Duitsers alle keukeninventaris hadden meegenomen konden de leerlingen nog niet intern. Zodoende was er geen sprake van ervaringen met het internaatsleven. Wel waren het lange uren met het openbaar vervoer van en naar Aalsmeer. Toch had hij het in een jaar gehaald.

Daarna moest hij meteen in dienst. In het fotoalbum zijn een aantal bladzijden gewijd aan het soldatenleven in uniform. Echter dit was bij de landmacht. Bij de genie om precies te zijn. Hij had bij de marine terecht moeten komen. Er was duidelijk een fout gemaakt. Na twee jaar, toen zijn dienstdienst er bijna opzat, werd die fout pas ingezien en kon hij naar zee. Hij heeft bij de HAL gevaren, uiteindelijk als 1e stuurman. Dat diploma heeft hij in Rotterdam behaald. Bij de HAL waren altijd twee stuurlieden op de brug. Meestal een 2e stuurman en een 4e stuurman.

Hoe lang heb je gevaren?

Tot midden 1972, dus met het leerlingjaar erbij 24 jaar. De laatste 12 jaar als 1e stuurman.

Wat is een van de opmerkelijkste situaties die je hebt meegemaakt in die tijd?

Wat hij zich nog wist te herinneren was dat ze tijdens de hondenwacht, hij was toen 2e stuurman, in een vliegende storm terecht waren gekomen. De kapitein kwam op de brug en zei: 'Wat hebben wij toch een mooi vak, op de brug onderdeks – dus droog!'

Wat hem nog het meest scherp bijstaat is een aanvaring op 28 februari 1956, op de Westerschelde. Het was hartje winter en de rivier lag vol ijs. In de namiddag liep een Turks vrachtschip, ss *Sapanga*, uit zijn roer. Het ss *Blommersdijk*, waar Theo op voer, kon het Turkse schip niet meer ontwijken. Een aanvaring was het gevolg. De stroom van de rivier drukte de schepen weer uit elkaar. De bemanning van het Turkse schip werd van boord gehaald. Uiteindelijk zijn ook de kapitein en de 1e stuurman van het schip gehaald door het ms *Osiris*, een KNSM-schip dat toevallig ter plaatse was, en waren alle 35 opvarenden gered. Het Turkse schip zonk in 40 minuten. De 5 ton aan machinerieën en het ijzer dat het schip onder andere als lading aan boord had hielp daaraan natuurlijk mee. Slechts een klein deel van het hekwerk van de brug, de schoorsteen en het achterschip staken nog boven het ijs uit. Het ss *Blommersdijk* had averij aan de voorsteven. Van dit hele gebeuren zijn zwart-witfoto's te zien in zijn album. Uiteindelijk werd niemand veroordeeld voor deze aanvaring.

Tijdens zijn vaarperiode werd hij diverse malen ingezet op kantoor, maar ook als supercargo. Dit laatste in samenwerking met een Engels bedrijf. Het betreffende schip moest door het Panamakanaal, maar moest zijn lading tijdelijk lossen op een kleiner schip, in verband met de diepgang. Toen dit lossen klaar was, was hij supercargo af. Een klein vletje kwam langs en pikte hem, met koffer, op. Er zou een vliegtuig geregeld zijn, maar de vlucht was al vol. Het Engelse bedrijf had helemaal niets geregeld. Dan maar met een trein naar het Noorden, waar het Engelse kantoor zat. Er stond iemand op hem te wachten. Deze bleek van de immigratiedienst van de VS te zijn. Het gevolg was dat Theo een week in de immigratiegevangenis terecht kwam. Het was er vochtig en klam, maar het eten was goed.

Gelukkig was er na die week een vliegtuig naar New York. Van New York vloog hij met de KLM naar Amsterdam. De piloot bleek een goede bekende van hem te zijn uit Aalsmeer, die in oorlogstijd thuis had gezeten. Het gevolg was dat Theo de gehele vlucht in de cockpit doorbracht. Na zijn vaartijd is hij in de scheepsmakelaardij terechtgekomen. In eerste instantie, hij werd aangenomen door iemand van de Kweekschool voor de Zeevaart, als correspondent, maar na twee jaar als adjunct-directeur en vervolgens tot aan zijn pensionering, als directeur. Ook was hij in die tijd verbonden aan de Bond van Makelaars in Schepen, eerst als secretaris en daarna als voorzitter.

De derde van links is Theo Bruins

Bezoekt je de reünies?

Vroeger sloeg ik bijna geen reünie over, maar tegenwoordig kom ik er niet meer. Dit heeft vooral te maken met een aantal fysieke problemen.

Tot ver in de tachtig heeft Theo nog getennist. Op de foto, geplaatst in het krantje van de tennisbond, is hij te zien als oudste (actieve) lid van zijn vereniging, toen 80 jaar, samen met de jongste. Op 29 juli dit jaar wordt Theo 99 jaar. Hij zegt zelf altijd lerende te zijn geweest. In eerste instantie voor zijn rangen en bijkomende cursussen, later voor de Makelaardij in Schepen. Een leven lang leren is dan ook zijn motto. We hebben een gezellige middag gehad met veel verhalen waarvan u zojuist een samenvatting heeft gelezen. Theo wordt van harte bedankt, ook voor zijn gastvrije ontvangst.

23e VOK-Motortoertocht zondag 8 september 2024

De 23e VOK-Motortoertocht is gepland voor zondag 8 september 2024 door bossen en heidevelden. Deze route leidt ons door het gebied ten noorden van de Veluwe. Oorspronkelijk is hij gemaakt door een lid van 'Motormaatje.nl', de club voor iedereen die in groepsverband dagtochten wil maken. Hij heeft gezorgd voor een prachtige kronkelroute door bossen en heidevelden. Dus geen snelwegen en zo weinig mogelijk verkeerslichten. Fred Wijsmuller (jvi 1960) en Rudyard Regout (jvi 1968) gaan deze zomer nog proefrijden, zodat we in september niet voor wegafsluitingen komen te staan. We verzamelen vanaf 10:00 uur bij McDonald's Nijkerk, waar we onder het

genot van een kopje koffie kunnen bijpraten. Om uiterlijk 11:00 uur is het trossen los. De lunch zullen we gebruiken in Restaurant de Vossenbergh in Vierhouten.

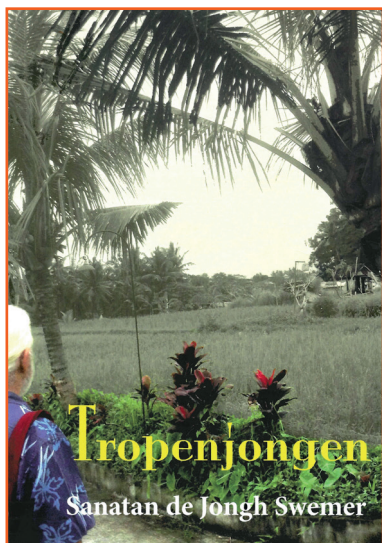
Het traditionele diner na afloop vindt weer plaats in Restaurant De Roskam in Achterveld. Er zijn geen inschrijfkosten aan de motortoertocht verbonden. De kosten van eten en drinken zullen door de deelnemers onderling worden gedeeld. Je kunt je opgeven door het sturen van een e-mail naar Fred Wijsmuller: fred.a.wijsmuller@het-net.nl. Of maak gebruik van het inschrijfformulier op de website van onze vereniging: www.vok.nl. Introductés zijn welkom mits ze zich verplaatsen op 2 wielen.

Boeken voor u

door Willem van Rooij (jvi 1963)

Van Sanatan¹ de Jongh Swemer, de nom de plume van oud-kwekeling H.O.P. (Onno) de Jongh Swemer (jvi 1958), verscheen in 2020 het boek *Tropenjongen*. De voornaam Sanatan zou de indruk kunnen wekken dat oosterse wijsheden en inzichten een leidraad in het boek zijn, wat niet merkbaar wordt bewaarheid. De route van de auteur langs oosterse leermeesters, onder wie Bhagwan Shree Rajneesh, beschreef hij eerder in *Onderweg... Avonturen en inzichten van een wereldreiziger* (2016).

Volgens de ondertitel is *Tropenjongen* een autobiografische roman. De tekst is echter geschreven in de hij-vorm.

De hoofdpersoon Odin is nog geen twee jaar oud als het verhaal begint op het eiland Amboina (Ambon) aan de vooravond van de Japanse bezetting. Het eindigt

als hij slaagt voor het examen stuurman derde rang en wordt aangenomen bij de rederij *Ocean Line*, een Nederlandse rederij die veel op Azië voer. Odin maakte zowel de periode van de Japanse bezetting mee als de onafhankelijkheidsstrijd van de bevolking in Indië. Zijn tweede boek *Toen varen nog avontuur was* (2017)² is een verhalenbundel met beschrijvingen van de tijd op zee als derde stuurman.

De schrijver van het voorwoord van *Tropenjongen*, de Leidse neerlandicus Peter van Zonneveld³ noemt het 'echt een *Bildungsroman* ... eerlijk en niet zonder zelfkritiek'. Het is de derde autobiografische roman van de auteur. *Tropenjongen* is in eigen beheer uitgegeven bij een schrijverscollectief van een tiental auteurs. Het is een vlot geschreven avonturenroman met veel aantrekkelijke details, waarvan een redactie van een literaire uitgever ze op diverse plaatsen in de tekst overbodig zou hebben gevonden. Ieder hoofdstuk opent met een vrolijke cartoon van de hand van de schrijver.

Odin, het romanpersonage van de auteur, werd in 1940 geboren op het tropische eiland Amboina. Op 2 januari 1942, toen zijn moeder in verwachting was van zijn broertje Max, bombardeerde de Japanse luchtmacht Ambon-stad. Als kleuter maakte Odin met zijn moeder en broertje twee bombardementen en vier jappenkampen mee. Zijn moeder was een sterke Friezin. Zijn vader een officier in het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (KNIL). Zijn in Indië geboren vader maakte de periode van vier jaar Japanse bezetting door in een krijgsgevangenenkamp op het Chinese eiland Hainan.

In januari 1947 repatrieerde het gezin per vliegtuig naar Nederland, waar Odin de grootste moeite had met de kou, de vele regeltjes en aardappels eten in plaats van rijst. Na een paar maanden vond de Nederlandse regering dat het verlof lang genoeg had geduurd. De KNIL-officier werd teruggestuurd naar Indië, als veiligheidscommandant op het kleine eiland Madoera. De vrijheidsstrijders van Soekarno moesten bestreden worden met de zogenaamde 'politieacties' waarbij zeer veel slachtoffers onder de Indonesische bevolking werden gemaakt. De Bersiap, de vrijheidsstrijd van de Indonesiërs, vergde ook aan Nederlandse zijde een groot aantal slachtoffers. Toen de kust veilig leek kwam de rest van het gezin over naar Indonesië. Met een Engels schip voeren ze via het Suezkanaal naar Singapore en verder met een klein vrachtschip van de KPM naar Soerabaja. Het verblijf op Madoera zou tot aan de soevereiniteitsoverdracht tijdelijk zijn. Er werd niet gevochten op Madoera, maar er was altijd het gevaar van sluipschutters. Nederland stond onder grote druk van de Verenigde Naties om zijn koloniën op te geven. Op 27 december 1949 werd in Amsterdam de soevereiniteitsoverdracht getekend. Nederlands-Indië verdween van de kaart. Door Soekarno werd de Republiek Indonesia uitgeroepen. De koloniale tijd was voorbij.

Odin was inmiddels met zijn familie aan boord van het *ms Indrapoera* van de Koninklijke Rotterdamse Lloyd teruggereisd naar Nederland. Hij had grote moeite zich daar aan te passen aan regels en discipline en rebelleerde tegen alles. Hij was het vrije leven gewend, als kind al wilde hij avonturier worden, maar daar was geen

¹ Sanatan betekent 'eeuwig' of 'wat eeuwig is'. Het hiervan afgeleide Sanatanadharma is een andere naam voor hindoeïsme.

² In het Jaarboekje 2016-2017 verscheen een bespreking door Anneke Mäkel, zie p. 79.

³ Peter van Zonneveld is voorzitter van de Werkgroep Indisch-Nederlandse Letterkunde.

opleiding voor. Bij de padvinderij maakten de zeeverken- ners dit gemis enigszins goed. Hij leerde er zeilen, roeien en wrikken in grote houten sloepen en knopen leggen. Hij zat op een school voor hardleerse leerlin- gen. In het preutse Nederland van de jaren vijftig ont- dekte hij er op zijn zestiende de liefde. Sanatan be- schrijft liefdevol de eerste seksuele experimenten van Odin met Stella, een veertienjarig meisje waar hij een liefdesrelatie mee had. Er zouden nog diverse experi- menten volgen. Ook zijn liefde voor de zee bloeide op. Na de driejarige HBS te hebben afgemaakt, meldde hij zich als ‘cadet’ bij de tweejarige opleiding van de zee- vaartschool aan het Oosterdok, die van de auteur zelfs het predicaat ‘Koninklijk’ kreeg. De indrukwekkend- ste ervaring op de zeevaartschool was het Jaarfeest. Odin mocht vanwege zijn tekenvaardigheid de school ombouwen tot een Chinees drakenpaleis. Vriendin Stella had zich voor het galadiner gehuld in een wij- de petticoat. Odin had de sleutel van de torenkamer vol navigatie-instrumenten weten te bemachtigen en er met een matras een liefdesnestje gebouwd, wat door meerdere stellen tijdens het dansfeest werd gewaar- deerd. Voor het eindexamen slaagde hij tot zijn grote vreugde met de hakken over de sloot. Daarmee had hij nog geen zeebenen. Na het examen op weg naar het Centraal Station liep hij het Scheepvaarthuis binnen en

solliciteerde bij Rederij Holland. Kort daarop moest hij zich in Rotterdam melden om te monstereen als leer- ling-stuurman aan boord van het *ms Zeeland* voor een reis van drie maanden naar Australië. Zijn moeder had drie wensen bij het afscheid: niet gokken, geen tabak pruimen en je niet laten tatoeëren. Tijdens zijn tweede reis rond Afrika ontving Odin in Durban het schok- kende nieuws van Stella dat ze het leven als zeemans- vrouw niet aan kon en de relatie verbrak.

Na het voltooien van zijn vaartijd volgde hij de oplei- ding voor zijn derde rang in Amsterdam, wat hem de nodige moeite kostte. Tijdens het betoog van de voor- zitter van de examencommissie kreeg Odin het gevoel ‘een zinkende drenkeling’ te zijn. De voorzitter eindig- de met de woorden: ‘Je zou kunnen zeggen dat we u op het nippertje aan boord getrokken hebben, maar wel met een nat pak.’

Odin werd direct aangenomen bij rederij *Ocean Line* en moest zich melden op het hoofdkantoor in Singapo- re. De tropen lonkten!

Sanatan de Jongh Swemer, *Tropenjongen. Autobiogra- fische roman*. Een uitgave van Artscience, onderdeel van de Boekencoöperatie, 276 pagina’s, € 22,95. Ver- krijgbaar in de boekhandel.

14e VOK-Autotoertocht zondag 15 september 2024

Op zondag 15 september is de 14e VOK Classics on Wheels gepland. Het is eigenlijk de 13e, maar als goed zeeman slaan we het ongeluksgetal 13 maar over en rijden we dit jaar de 14e.

Op verzoek is er in Noord-Holland een route gezocht. Alle voertuigen die op de openbare weg sneller mo- gen/kunnen rijden dan 80 km/u kun- nen me rijden en de berijders mogen zich inschrijven. We rijden deze rou- te vanuit Bergen aan Zee door Hol- lands Kroon via Anna Paulowna naar Den Oever. Ontvangst is vanaf 10.30 uur op Landgoed Huize Glo- ry te Bergen aan Zee. Na de koffie mét starten we vanaf

11.00 uur. Rond 13.00 uur is er een lunchstop in de buurt van Anna Paulowna. Nadat we ons voorzien heb- ben van een ‘natje en een droogje’ rijden we verder door de kop van Noord-Holland en hopen rond het eind van de middag in de buurt van Den Oe- ver te eindigen. Opgave voor deze VOK Classics on Wheels kunt u doen via het inschrijfformulier op de VOK-website. Hierop vindt u het verschuldigde bedrag en rekeningnummer. Graag uiterlijk op 18 augustus 2024 overmaken.

Hopelijk zien we veel ‘oude’ bekenden en nieuwe deelnemers bij de start in Bergen aan Zee. m.v.g. Klaas Winters (jvi 1974)

Van de Roeiploeg

door Klaas Wester (jvi 1970)

Weesp, 6 april 2024.

De 16e editie van 'Vechten op de Vecht'.

Een wedstrijd met verdeelde indrukken en daardoor afwijkende meningen. De één heeft lekker geroeid, een tweede meldde nog nimmer zo'n slecht gevoel te hebben gehad en een ander was redelijk tevreden over het verloop van het gevecht. Toch verliepen de 12 kilometer door meerdere oorzaken niet zoals verwacht. Zo moest een van de roeiers te elfder ure afzeggen wegens ernstige vochtlozingen, speelde de hitte – het was de eerste zomerse dag van het jaar – één roeier korte tijd hevig parten, heeft *Kaatje* zoals we weten een oneigenlijke nadelige C-waarde en lagen roeisloepen ons nogal vaak hinderlijk dwars.

Patrick trachtte de schade in tijd nog beperkt te houden door wat boeien aan de verkeerde kant te passeren, maar dat werd helaas opgemerkt, zodat ook dat niet meewerkte in ons wattage-gemiddelde. Kortom, u begrijpt de gevoelens die bij een aantal van de roeiers heerste na de wedstrijd. Maar de eerste heat zit erop. Er wordt reikhalzend uitgekeken naar een volgende uitdaging, de Kaagrace.

Foto: Manon Lefelaar

Op deze uitzonderlijk mooie lentedag werd *Kaatje* bemand door de oud-kwekelingen Patrick Schoonenberg (jvi 1974) aan het roer, Artto Brakkee (jvi 1978) en Ruud van Gorkum (jvi 1980) op slag, meer naar voren Frank Steen (jvi 1980), Dirk-Jan Roolker (jvi 1980), Rik Hindriks (jvi 1971), Ronald Stolk (jvi 1990) en Steven Leffelaar (jvi 1980). Artto vond kennis Miro bereid *Kaatje* te completeren.

In het kader van 'Samen staan we sterk', roeiden enkele oud-kwekelingen mee in de *Laura G* tijdens de Zaan-slag. Patrick Schoonenberg stuurde, Artto Brakkee en Klaas Wester (jvi 1970) zaten (mede) aan de riemen.

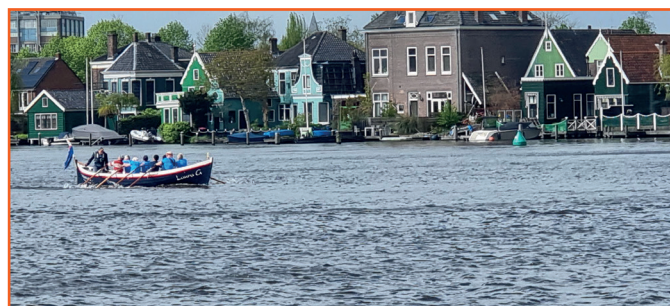

v.l.n.r. Steven, gastroeier Miro, Frank, Dirk-Jan, Ronald, Rick, Artto, Ruud en Patrick
Foto: Weesper courant, Zaanslag, 20 april 2024

De Zaan kronkelt zich door de streek zodat de straffe wind ons afwisselend van alle richtingen trof. Patrick leidde ons met verve naar de kop van het veld. Slechts één sloep wist ons in te halen. Zo passeerden we als tweede sloep de eindstreep bij het Verkade-complex.

De 16e editie van de KAAGRACE, 8 juni 2024

Een stukje geschiedenis. In 1998 schafte 'KWV De Kaag' haar eerste roeisloep aan. Het werd een Kromhoutwhaler, zoals *Kaatje*. In 1999 organiseerde 'De Kaag' specifiek voor de whalers de Leidse Sloepenrace. Een 500 meter sprint vanaf 'Annie's Verjaardag' naar de Beestenmarkt, gevolgd door een 11 km lange race door en rondom Leiden. Het verkrijgen van vergunningen werd moeilijker. Er werd besloten uit te zien naar een andere locatie en zo bestrijden de sloepen, nu van alle pluimages, vanaf 2007, elkaar op de Kagerplassen. Patrick, zelf al jaren een Kaag-roeier, schreef *Kaatje* tijdig in. Helaas kreeg de week voorafgaand aan deze

De *Laura G* nabij de Zaanse Schans Foto: Ineke Schoonenberg

race een virus dermate vat op Patrick, dat hij ons niet over de Kagerplassen kon loodsen. Gelukkig stond Joost van Kessel (jvi 1963) klaar om de helmstok over te nemen. Verder in *Kaatje*, op slag Ruud van Gorkum

en Klaas Wester, op de andere doften Artto Brakkee, Nick Margets-on (jvi 1986), Marcel Goddijn (jvi 1990), Mark Teeninga (jvi 1991) en gastroeiers Guus (*Laura G*) en Ben (KwV De Kaag). Al een week volgden we allerlei weerapps. Alle apps gaven voor vandaag W 4Bft, in de middag ruimend naar NW 5Bft. En zo zou het zijn. Geen kinsinne voor de roeiers.

Onderwijl toch ook genietend van de omgeving Foto: KwV De Kaag

De Race. Door de harde westenwind is het al een kunst voor de stuurmannen de sloepen in het juiste gareel te houden. Joost lukt het en even na tweeën worden we met 9 andere sloepen weggestuurd. Met ruime wind op bakboord is het fijn roeien en bij 1 (*kaartje*) hebben we de kop van onze startgroep en maken we ons klaar de eerste sloepen in te halen. Tja, het is wat krap en voor we het weten doet ons dat de das om.

De ruimte wordt ons niet gegund en bij een minder gelukkige inhaalmanoeuvre worden we dusdanig stevig aangetikt dat Kaatje welhaast een pirouette maakt. Niet makkelijk weer in het ritme te komen, maar na het rondenvan de boei bij 2 hebben we de flow weer en gaan in de achtervolging, onderwijl toch ook genietend van de mooie omgeving.

De wind is duidelijk geruimd en aangewakkerd naar windkracht 5. We roeien ons erdoorheen. We passeren nog enkele sloepen en vliegen over het laatste rak naar de finish. Uit 9 kelen worden de laatste meters afgeteld. Kippenvel!

Is het – daar komt ie weer – de oneigenlijke C-waarde van een whaler? We hadden ruim sneller moeten roeien dan de snelste sloep, die als 10e eindigde, om als 1e te eindigen. Of is het een ode aan de whalers, waarmee 't tenslotte allemaal begon in Leiden? Feit is dat er een prijs beschikbaar is gesteld voor de snelste whaler en dat is vandaag ... *Kaatje*.

Foto: KwV De Kaag

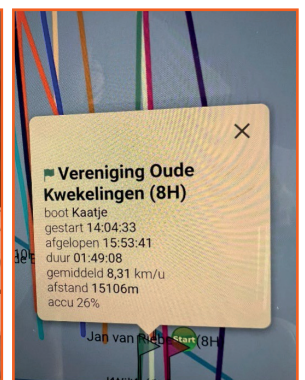

De route van ruim 15 km. Volg de pijlen en u ziet waar de wind onze vriend en onze vijand is.

Na de korte beschutting van het land gaan we op ruim water naar 3, rondenvan de gele boei en moeten vandaar, opboksend tegen de wind en golven, richting de Kaagsociëteit. Dat vergt energie. Mooi te zien hoe alle sloepen deze worsteling ondergaan.

Zo halen we wat in op tegenstanders en zo zakken we weer wat af. Joost moedigt aan, telt, informeert, en wij volgen zo goed en zo kwaad als we kunnen. Ha, daar is de toren van de sociëteit. Nog even naar Warmond en dan moet het leed grotendeels geleden zijn. Maar oh oh, er staan hier zelfs kammen op de golven.

Na de bekervan Gent (2005/6) wéér een roeiprijs in de prijzenkast van de VOK!

Zou dit de volgende naam worden van onze vereniging? Foto's bemanning roeisloep Igor

Voorjaarsevenement 2024

door Marco Jacques (jvi 1982)

Het voorjaarsevenement werd dit jaar op zaterdag 15 juni gehouden. Het was de vuurdoop voor onze nieuwe evenementencommissie, bestaande uit Bert Kamsteeg (jvi 1971) en Hans van Kerkhof (jvi 1965). Dit bleek geen enkel probleem te zijn, want top georganiseerd en met 41 deelnemers goed bezocht.

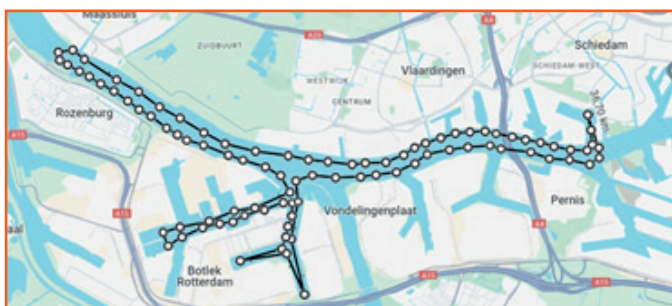

Zoals al eerder beloofd, werden we ontvangen op het schip de Delfshaven van het Zeekadetkorps Schiedam. Van 11.30 uur tot 12.30 was het inschepen, onder het genot van een kop koffie of

thee met iets lekkers, en nadat alle deelnemers – leden, waarvan veel ook met partner – daadwerkelijk aan boord waren, werd het commando ‘trossen los’ gegeven en begon de vaartocht, dit alles onder het toezien oog van Martijn de Vries, de commandant van de zeekadetten Schiedam.

Die vaartocht betrof de Nieuwe Waterweg, waar we de geschiedenis al van hadden meegekregen tijdens de voordracht op de laatste reünie, en een aantal havens. Zie ook de route op het kaartje. In eerste instantie hadden we nog twee kortdurende regenbuien achter elkaar, maar gedurende de tocht was het droog gebleven. Weliswaar met bewolking en bijbehorende 16 °C, hetgeen op den duur wel een afkoelende werking had. Aan boord werd het ondertussen des te gezelliger. Het was bijpraten geblazen. Af en toe viel ook het motto; ‘Toen wij uit Rotterdam vertrokken...’ Op die Nieuwe Waterweg kwamen de oude herinneringen weer boven.

Rond 13.00 uur was het tijd voor een lunch, welke bestond uit broodjes met divers beleg en een kop soep. Er

werd goed voor ons gezorgd. Dit alles werd geserveerd door de zeekadetten. Deze waren ook op de brug te vinden. Onder leiding van de kapitein konden zij als roerganger fungeren en kregen ook meteen les, onder andere hoe het betonningsstelsel in elkaar stak, zowel op de rivieren als op zee.

Rond 15.30 uur bereikten we weer de kade in Schiedam en nu was het mogelijk om nog een kijkje te nemen in de machinekamer. Deze rondleiding werd gegeven door een van de werktuigkundigen van het schip.

Zittend erelid Jaap Ruygrok (jvi 1951)

Daarna namen we afscheid, er klonk een applaus op voor de evenementencommissie, die dit alles top had georganiseerd en natuurlijk voor de kapitein en zijn bemanning. Met een goede herinnering trok eenieder vervolgens weer huiswaarts.

De jongste zeekadet achter het roer

*De Roeiploeg kreeg bericht van de dochter van Floris Menting (jvi 1964)
dat zijn naam vereeuwigd zal worden op de nieuwe reddingboot voor Wijk aan Zee.*